

ПОЗИЦІЯ

СПИСОК ВАЖЛИВИХ ДЛЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЗАКОНОПРОЄКТІВ ДО ВКЛЮЧЕННЯ У ПОРЯДОК ДЕННИЙ XV СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Захист основоположних прав і свобод є фундаментальною складовою євроінтеграції України, оскільки охоплює всі переговорні розділи процесу вступу країни до Європейського Союзу. Без дотримання прав людини жодна сфера політики не може функціонувати належним чином і не здатна забезпечити тих результатів європейської інтеграції, заради яких формувалася європейська спільнота.

Напередодні початку п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання коаліція правозахисних організацій визначила десять пріоритетних законопроектів, доопрацювання та ухвалення яких необхідне для виконання євроінтеграційних зобов'язань України. Затвердження цих законопроектів із внесенням необхідних правок дозволить не лише наблизити країну до стандартів і норм ЄС, а й зміцнити верховенство права і сформувати надійну державну систему, що належним чином захищатиме права кожної громадянки й громадянина, усунувши у законодавстві певні правові прогалини.

Цей перелік відображає спільну позицію української правозахисної спільноти щодо законопроектів, які потребують першочергової уваги Верховної Ради України під час п'ятнадцятої сесії її роботи.

Ми рекомендуємо доопрацювати та ухвалити такі законопроекти:

№8153

Проект Закону про захист персональних даних (реєстр. № 8153 від 25.10.2022)

Законопроект спрямований на гармонізацію українського законодавства із стандартами ЄС у сфері захисту персональних даних, зокрема Загальним регламентом про захист даних (Регламент 2016/679). Його ухвалення, а отже — виконання давньої рекомендації Європейської Комісії — є ключовим для гарантування права на приватність, підвищення довіри до державних інституцій і розвитку цифрових сервісів відповідно до європейських стандартів.

№9398

Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення кримінальної відповідальності за зараження інфекційними хворобами або інфікування їх збудниками (реєстр. № 9398 від 19.06.2023)

Законопроект має на меті усунути дискримінаційні й застарілі підходи у кримінальному законодавстві, забезпечити баланс між охороною здоров'я та захистом прав людини. Його доопрацювання важливе для дотримання принципів недискримінації та пропорційності відповідно до практики ЄСПЛ, а також виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

№11082

Проект Закону про звернення (реєстр. № 11082 від 13.03.2024)

Документ покликаний оновити механізми реалізації права на звернення відповідно до європейських стандартів належного врядування. Законопроект сприяє посиленню участі громадян у публічному житті та підзвітності органів влади, що є важливою складовою демократичних стандартів ЄС (зокрема, згідно зі Статтею 10 Європейської конвенції з прав людини). Його ухвалення відповідатиме вимозі Єврокомісії, викладеній у Звіті про розширення 2025 року.

№12252

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність до вимог статей 8 та 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини) та Регламенту Ради (ЄС) 2016/1104 про впровадження посиленої співпраці у сфері юрисдикції, застосовного законодавства та визнання та виконання рішень у справах майнових наслідків зареєстрованих партнерств (реєстр. № 12252 від 27.11.2024)

Законопроект спрямований на гарантування поваги до приватного і сімейного життя та має заборонити дискримінацію відповідно до Європейської конвенції з прав людини та законодавства ЄС. Він усуне інституційну дискримінацію та забезпечить рівні права для українських громадян і громадянок із числа ЛГБТІК+ людей через упровадження інституту зареєстрованого партнерства як форми правового визнання взаємних стосунків із відповідними правовими наслідками.

№12253

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про рекламу» та інших законів України (реєстр. № 12253 від 27.11.2024)

Законопроект має на меті привести законодавство у сфері реклами у відповідність до стандартів ЄС (Директиви 2010/13), зокрема щодо запобігання дискримінації та мови ворожнечі. Його ухвалення сприятиме заповненню прогалин первинного Закону про медіа, а також захисту прав споживачів цифрових технологій і забезпеченню рівності та людської гідності.

№12297

Проект Закону про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення повноти імплементації положень міжнародного права з питань протидії домашньому та іншим видам насильства, у тому числі щодо дітей (реєстр. № 12297 від 09.12.2024)

Документ забезпечує ґрунтовнішу імплементацію міжнародних зобов'язань України, зокрема положень Стамбульської конвенції. Він є ключовим для уникнення безкарності, для дієвого захисту постраждалих від домашнього насильства, включно з дітьми, та для зміцнення системи кримінальної юстиції відповідно до стандартів ЄС, зокрема Директиви 2024/1385.

№13597

Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації (реєстр. № 13597 від 04.08.2025)

Законопроект впроваджує комплекс правозахисних новацій в інтересах вразливих соціальних груп, зокрема такі зміни, як встановлення відповідальності за публічні заклики до насильства з мотивів нетерпимості та за злочини, вчинені з мотивів нетерпимості, розширення переліку захищених ознак у базовому антидискримінаційному законі, а також перенесення відповідальності за дискримінацію, не пов'язану з насильством, із кримінальної площини до адміністративної. Документ є важливим для імплементації широкого спектра антидискримінаційних стандартів ЄС, Ради Європи та рекомендацій ЄКРН.

№13181

Проект Закону про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(реєстр. № 13181 від 17.04.2025)

Законопроект має на меті посилити інституційну незалежність і сформувати ефективний національний правозахисний механізм. Законопроект потребує доопрацювання, щоб привести його у відповідність до Паризьких і Венеціанських принципів. Ухвалити його важливо для забезпечення системного захисту прав людини, що може гарантуватися лише існуванням сильної незалежної національної інституції з прав людини.

№14098

Проект Закону про внесення зміни до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» щодо розширення переліку осіб, які мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу (реєстр. № 14098 від 03.10.2025)

Документ розширює коло осіб, які мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу, з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що є ключовим елементом доступу до правосуддя. Тож законопроект сприятиме реалізації принципу рівності перед законом, хоча потребує доопрацювання для поширення права на отримання такої допомоги особами, постраждалими від злочинів, умотивованих нетерпимістю.

№14278

Проект Закону про цифрову доступність в Україні (реєстр. № 14278 від 05.12.2025)

Законопроект спрямований на забезпечення доступності цифрових послуг для людей з інвалідністю та інших вразливих груп відповідно до стандартів ЄС. Ухвалити його важливо для реалізації принципів недискримінації, інклюзивності та рівного доступу до публічних послуг.

Матеріал підготовлено за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Вступаємо в ЄС разом». Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу чи Міжнародного фонду «Відродження».

ЮРФЕМ.ua
Асоціація жінок-юрисконсультанток України

100%LIFE

NASH SVIT

#LGBTI-PRO

20 років
ХІСД

СХІД
SOS

ULAG
UKRAINIAN
LEGAL
ADVISORY
GROUP

.O точка опори
fulcrum

Центр
Соціальна
Дія

ДОНБАС
SOS

FIGHT
RIGHT